

Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»

ПЕРЕДДИПЛОМНА ПРАКТИКА

*Методичні вказівки для здобувачів другого
(магістерського) рівня вищої освіти зі
спеціальності 053 «Психологія».*

*Затверджено на засіданні кафедри соціальної
роботи, психології та соціокультурної
діяльності ім. Т. Сосновської*

Протокол № 1 від 28.08.2024

Переддипломна практика : методичні вказівки для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 053 «Психологія»./ Л. І. Романовська, Т.А. Марчак. Кам'янець-Подільський: НРЗВО КПДІ, 2024. 29 с.

Укладачі:

Романовська Л. І., доктор педагогічних наук, кандидат психологічних наук, професор, професор кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»;

Марчак Т.А., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут».

Відповідальний за випуск: Столяренко О. Б., кандидат психологічних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут».

Рецензенти:

Турбан В.В., доктор психологічних наук, професор, завідувачка лабораторії загальної психології та історії психології ім. В.А. Роменця Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України;

Комар Т. В., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології та педагогіки Хмельницького національного університету;

ВСТУП

Переддипломна практика є обов'язковою складовою освітньо-професійної програми «Реабілітаційна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», що реалізується в Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут».

Практика є завершальним етапом підготовки здобувачів до самостійної професійної діяльності. Тривалість практики становить три тижні, що відповідає 5 кредитам ECTS (150 годинам), і проводиться у третьому семестрі другого року навчання.

Основною метою переддипломної практики є поглиблення та закріплення знань і навичок, отриманих під час теоретичного навчання, а також підготовка здобувачів до самостійної професійної діяльності в галузі психології. Практика проводиться після завершення здобувачами необхідної теоретичної підготовки. Кваліфікаційна робота ж виступає як обов'язковий елемент підготовки, який супроводжує проходження переддипломної практики.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із спеціальності 053 Психологія та освітньої програми дисципліна має забезпечити:

- компетентності: здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог; здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність проведення досліджень на відповідному рівні; здатність генерувати нові ідеї (креативність); уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми; цінування та повага різноманітності та мультикультурності; здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність розробляти та управляти проектами; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність спілкуватися іноземною мовою; здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та/або практики; здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості; здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності; здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультативну, психодіагностичну та реабілітаційну з використанням науково верифікованих методів та технік); здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології; здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та

мультидисциплінарних командах; здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності; здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію; здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями; здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях; здатність надавати соціально-психологічну реабілітаційну допомогу постраждалим від сексуального насильства, гендерної дискримінації та від надзвичайних ситуацій; здатність розробляти та застосовувати реабілітаційні програми збереження психологічного здоров'я людини та активізації психосоматичних ресурсів особистості для її ефективного функціонування в кризових ситуаціях; здатність використовувати психологічний інструментарій для консультативної, психотерапевтичної та реабілітаційної допомоги представникам соціально-вразливих категорій населення, учасникам бойових дій та членів їхніх сімей.

- **програми результати навчання:** здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій; вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних і надійних методів; узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки; робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій; розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування, психокорекція, реабілітація), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість; розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість; доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях; оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації; вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності; здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності; здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності; інтегрувати іноземну мову в створення новітніх моделей, алгоритмів та проєктів, які можуть бути однозначно й аргументовано використані в теоретичній та практичній психології; диференціювати типи надзвичайних ситуацій, сексуального насильства, гендерної дискримінації і форми поведінки людей в цих ситуаціях, прогнозувати можливі наслідки впливу певних екстремальних чинників на психічний стан постраждалих осіб; визначати напрями психологічного реабілітаційного супроводу осіб у складних життєвих обставинах, розробляти та впроваджувати програми реабілітації та

реадаптації учасників бойових дій та їх сімей; вміти застосовувати інноваційні психологічні консультативні, психологічні та реабілітаційні технології при роботі з соціально-вразливими категоріями населення; проводити кваліфіковану психологічну реабілітацію особистості для активізації ресурсів її життєстійкості.

Переддипломна практика спрямована на формування у майбутніх психологів умінь вирішувати складні завдання професійної діяльності, проведення досліджень та здійснення інновацій у галузі психології та розвиток професійних компетентностей, необхідних для виконання завдань у сфері психологічної допомоги, консультування та реабілітації клієнтів різних категорій. Студенти набувають практичного досвіду роботи з клієнтами в різних установах та організаціях, використовують сучасні підходи до надання психологічної допомоги, зокрема методи діагностики психічного стану клієнтів із застосуванням відповідних психодіагностичних інструментів.

Завдання переддипломної практики – розширити, систематизувати, закріпити теоретичні знання, отримані у процесі навчання за освітньо-професійною програмою підготовки фахівця освітнього ступеня «магістр»; розвивати навички роботи з фаховою літературою, самостійного наукового пошуку та творчого вирішення завдань; вміти організувати та провести психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів відповідно до завдань кваліфікаційної магістерської роботи, аналізувати та систематизувати результати дослідження та представляти їх у писемній та усній формах; розробити програму психологічних інтервенцій, провадити її в індивідуальній або груповій формах.

На переддипломній практиці здобувачі всебічно вивчають напрями діяльності закладу чи установи, виконують індивідуальні завдання, збирають практичний і статистичний матеріал, завершують теоретичні й експериментальні дослідження для якісного виконання кваліфікаційної роботи та її захисту. Практика пов'язана з навчальною науково-дослідною діяльністю, а її результати мають бути відображені в кваліфікаційній роботі.

Під час переддипломної практики здобувачі самостійно виконують обов'язки психолога, проектують власну психологічну професійну діяльність для розв'язування конкретних проблем відповідно до обраної теми кваліфікаційного дослідження.

Основною особливістю практики є те, що здобувачі освітнього ступеня «магістр» виконують весь комплекс функцій психолога, а не окремі, фрагментарні види психологічної діяльності, тому вони повинні постаратися засвоїти ті професійні ролі, з якими до цього часу не стикалися. При цьому, варто їх націлювати на творче ставлення до справи, на вироблення власного індивідуального стилю професійної діяльності. І хоча переддипломна практика має навчально-виробничий характер (при певних труднощах здобувач отримує допомогу від викладачів закладу освіти, методистів, психологів тощо), захист результатів практики є частиною підготовки до державної атестації.

У період переддипломної практики здобувачі виконують практичну частину своєї кваліфікаційної роботи, метою якої є вироблення у майбутніх психологів умінь самостійно та професійно вирішувати різноманітні завдання. Виконання завдань кваліфікаційної роботи дозволяє оцінити ступінь їх підготовки до реалізації практичних вмінь і навичок, отриманих під час навчання у закладі вищої освіти.

Розподіл здобувачів на переддипломну практику здійснюється за наказом по Інституту за поданням завідувача кафедри. Як правило, керівниками переддипломної практики призначаються керівники кваліфікаційних робіт. З урахуванням вимог ринку праці, прогнозованої сфери використання випускників та можливостей баз практики, здобувачі мають проходити переддипломну практику на посадах, які відповідають майбутній спеціальності. Важливо, щоб під час переддипломної практики вони мали можливість зреалізувати конкретні практичні завдання на штатних посадах, що буде ефективною формою набуття практичних навичок і вмінь.

Зміст і послідовність проходження переддипломної практики, обов'язки здобувача при її проходженні та складанні звітності, визначені в індивідуальному завданні на кваліфікаційну роботу та робочому плані переддипломної практики і вручаються кожному здобувачу напередодні практики.

Під час переддипломної практики здобувачі повинні користуватися навчальною, методичною і науково-популярною літературою, що використовує в своїй діяльності психолог. Також при проходженні практики вони повинні ознайомитися з документацією закладу та інформативними матеріалами.

Керівник від бази практики сприяє при виконанні завдань, які вказані у робочому плані та завданні на кваліфікаційну роботу, допомагає у підборі практичних матеріалів для проведення дипломного дослідження та написання кваліфікаційної роботи.

1 ЗМІСТ ТА ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ

1.1. ЗМІСТ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

1. Участь у настановчій конференції.
2. Ознайомлення зі специфікою та напрямками роботи обраної бази практики, зразками документації; правилами внутрішнього розпорядку. Проходження інструктажу з техніки безпеки та охорони праці.
3. Складання робочого плану на період проходження практики та погодження його з керівниками практики від ЗВО та бази

практики.

4. Опрацювання та аналіз професійно важливих знань, відповідно теми кваліфікаційної роботи із різних джерел з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

5. Підбір та обґрунтування діагностичного інструментарію для експериментального дослідження.

6. Організація та проведення дослідження із застосуванням валідних та надійних методів і методик.

7. Розробка програми розвитку, реабілітації, консультування, корекції чи профілактики за результатами дослідження та/або науково-практичних рекомендацій для обраної категорії учасників дослідження.

8. Узагальнення отриманих даних та формулювання висновків.

9. Оформлення звіту та участь в звітній конференції.

Практика орієнтована на вдосконалення комплексу професійних умінь та навичок в процесі самостійної професійної діяльності на посаді психолога та під час виконання науково-дослідницьких завдань кваліфікаційної роботи і спрямована на досягнення наступних **цілей**:

1. Допомогти здобувачам другого (магістерського) рівня вищої освіти засвоїти функціональні обов'язки психолога стосовно теми їх кваліфікаційного дослідження та створити умови для набуття ними професійного досвіду.

2. Створити умови для самостійного проектування і здійснення психологічної діяльності стосовно вирішення проблем конкретної особи чи групи.

3. Сприяти формуванню мотивації до поглибленого вивчення теоретичних і методичних основ соціальної педагогіки.

4. Забезпечити розвиток стійкого інтересу до дослідно-експериментальної і науково-дослідницької роботи в рамках своєї професійної діяльності.

5. Розвивати творчий підхід до самостійної професійної діяльності.

6. Досягнути вдосконалення всього комплексу професійних умінь і особистісних якостей, які необхідні спеціалісту, для закріплення норм і правил професійного етичного кодексу психолога.

7. Створити умови для аналізу та узагальнення досвіду роботи психолога та власного досвіду роботи в період практики.

8. Створити умови для проведення експериментів та дослідницької роботи з метою збору матеріалів для кваліфікаційних робіт.

Керівник практики від Інституту:

– організовує проходження практики згідно із робочою

програмою практики;

- надає консультації з обраної теми кваліфікаційного дослідження стосовно вихідних даних: спеціальної та додаткової літератури, методики збору матеріалів, підготовки та оформлення кваліфікаційної роботи і додатків до неї;

- визначає дні консультацій і терміни подання для перегляду виконаних тих чи інших матеріалів;

- складає разом із здобувачем індивідуальні завдання щодо написання кваліфікаційної роботи та проходження переддипломної практики;

- повідомляє здобувача освітнього ступеня «магістр» про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі,

- співпрацює з керівником практики від бази практики з метою забезпечення високої якості її проходження згідно з програмою;

- контролює виконання усіх заявлених завдань кваліфікаційного дослідження згідно затвердженої теми;

- у складі комісії приймає диференційований залік з практики.

Керівник практики (від бази практики):

- організовує практику відповідно до договору та програми практики, забезпечує умови для її проведення;

- сприяє здобувачу освітнього ступеня «магістр» при виконанні завдань, які вказані у робочій програмі, індивідуального завдання і доборі практичних матеріалів для написання кваліфікаційної роботи;

- визначає у календарному плані черговість і порядок роботи здобувача освітнього ступеня «магістр» на різних ділянках роботи;

- стежить за дотриманням правил внутрішнього розпорядку та техніки безпеки установи.

Здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти:

- до початку практики одержати від керівника інформацію щодо порядку оформлення необхідних документів;

- своєчасно прибути на базу практики;

- своєчасно виконувати всі види робіт, передбачених програмою практики і відповідними інструкціями, готуватися до виконання кожного завдання;

- організовувати свою роботу відповідно до вимог і правил внутрішнього розпорядку закладу служби (організації, установи), в якій він проходить практику, розпоряджень адміністрації та керівників практики;

- після завершення переддипломної практики протягом трьох днів завершити підготовку необхідних методичних матеріалів та документації.

1.2. БАЗИ ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

Переддипломну практику здобувачі другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 Психологія проходять у різних закладах, установах та організаціях, з якими підписана угода на проходження практики. Зокрема в освітніх установах, таких як дошкільні, загальноосвітні, професійні та вищі навчальні заклади, а також у психотерапевтичних і консультативних службах. Соціальні організації, зокрема центри соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, центри соціально-психологічної реабілітації, інклюзивні центри, дитячі будинки, притулки, будинки для людей похилого віку та заклади для інвалідів, благодійні фонди та громадські організації, також є важливими базами для практики. Крім того, студенти можуть проходити практику в закладах охорони здоров'я, таких як лікарні, поліклініки, спеціальні школи для дітей з інвалідністю, наркологічні та реабілітаційні центри, а також у спортивних організаціях.

Важливою сферою для проходження практики є комерційні організації, малі підприємства та бізнес-структури, які пропонують студентам практичний досвід у галузі корпоративної психології. Практика може також проходити в правоохоронних органах, таких як установи ювенальної юстиції, розподільники, або в пенітенціарних закладах, а також у сферах кризової та екстремальної психології. Студенти можуть набувати досвіду роботи у службах довіри, Міністерстві надзвичайних ситуацій, митницях, службах порятунку та військових організаціях.

Здобувачі вищої освіти, незалежно від форми навчання, можуть самостійно, за погодженням із випусковою кафедрою соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності ім. Т. Сосновської НРЗВО КПДІ, обрати для себе базу та запропонувати її для проходження практики, подавши на кафедру відповідний Лист-погодження від бази практики.

1.3. ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Процес проходження переддипломної практики поєднує в собі різноманітні методи і технології навчання, що дозволяє студентам максимально ефективно реалізувати свої знання на практиці, формуючи професійні компетенції та готовність до самостійної професійної діяльності та ґрунтується на інтеграції традиційних та інноваційних технологій навчання, що забезпечує системний підхід до професійної підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 "Психологія".

Основними методами, які використовуються під час практики, є самостійна робота з літературними джерелами, аналіз наукових і професійних матеріалів, а також активне використання навчальних платформ, зокрема системи дистанційного навчання MOODLE. Застосування словесних методів (розповідь, бесіда, пояснення) дозволяє ефективно інтегрувати теоретичні знання та забезпечити обмін інформацією між студентом і наставником.

Практичні методи включають роботу над реальними кейсами та ситуаціями, що виникають у рамках діяльності обраної бази практики. Студенти беруть участь у проведенні психологічних досліджень, консультуванні клієнтів, розробці програм психологічної інтервенції та реабілітації, застосовуючи науково обґрунтовані методики.

Наочні методи забезпечують демонстрацію прикладів психологічної роботи через участь у тренінгах, вправи, ілюстрації та техніки, що дозволяють краще засвоїти теоретичний матеріал і отримати практичний досвід. Особливе значення має використання інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують доступ до актуальних ресурсів, а також мультимедійних технологій, які сприяють візуалізації матеріалів, полегшуючи їх сприйняття та засвоєння.

1.4. ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Таблиця 1.4.1 – Структура та програма переддипломної практики

№	Зміст переддипломної практики	Кіл-ть годин
3 семестр		
1	Участь у настановній конференції, спрямованій на ознайомлення з метою, завданнями та організаційними аспектами проходження практики.	2
2	Детальне ознайомлення зі специфікою діяльності обраної бази практики, вивчення нормативної та робочої документації, а також правил внутрішнього розпорядку. Проведення інструктажу з техніки безпеки та охорони праці. Розробка індивідуального плану практичної діяльності на визначений період.	6
3	Систематизація та критичний аналіз професійно значущої інформації відповідно до теми магістерського дослідження, використовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології та різноманітні наукові джерела.	20
4	Вибір і наукове обґрунтування психологічного інструментарію для проведення експериментального дослідження, організація та проведення дослідження з використанням надійних і валідних методів. Аналіз та узагальнення отриманих емпіричних даних, формулювання обґрунтованих висновків.	90
5	Проведення психологічного прогнозування щодо розвитку особистості, груп або організацій, а також розробка програми психологічної інтервенції, яка може включати реабілітаційні, тренінгові, психотерапевтичні або консультативні заходи.	20

Продовження Таблиці 1.4.1.		
6	Аргументоване й доступне представлення результатів дослідження, їх інтерпретація та оформлення підсумкового звіту відповідно до вимог науково-дослідної роботи.	10
7	Участь в звітній конференції.	2
РАЗОМ:		150

Примітка: згідно завдань та відповідно до наявності гіпотези кваліфікаційної роботи може здійснюватися впровадження програми психологічної інтервенції.

Таблиця 1.4.2 – Основні етапи та зміст дослідницької діяльності в ході переддипломної практики

Етап	Зміст роботи
Теоретико-методологічний аналіз проблеми	Сформулювати загальну мету дослідження. Визначити предмет та об'єкт дослідження. Сформулювати мету і завдання кваліфікаційної роботи. Надати матеріали до вступу. Здійснити теоретичний аналіз обраної наукової проблеми. Проаналізувати і впорядкувати список наукової літератури. Розробити понятійно-логічну схему досліджуваного явища. Визначити дослідницьку стратегію і створити детальну програму дослідження. Надати матеріали теоретичного розділу кваліфікаційної роботи
Організація та проведення дослідження	Визначити методи і процедуру дослідження. Провести заплановане дослідження. Надати матеріали з обґрунтованими методологічними засадами дослідження та описом організації проведення дослідження. Подати матеріали дослідження (бланки, протоколи). Зробити кількісний та якісний аналіз результатів дослідження, перевірити їхню статистичну значимість
Аналіз, узагальнення та інтерпретація отриманих даних	Пояснити виявлені факти та сформулювати закономірності досліджуваного явища. Надати матеріали з аналізом та інтерпретацією результатів дослідження.
Формулювання висновків та розробка рекомендацій (пропозицій)	Співвіднести та узгодити теоретичну модель досліджуваного явища та емпіричний матеріал, отриманий у результаті дослідження. Узагальнити результати дослідження. Надати матеріали з кінцевими висновками кваліфікаційної роботи

1.5. ЗАВДАННЯ, ВИДИ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ФОРМА ЗВІТНОСТІ НА КОЖНОМУ З ЕТАПІВ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

Підготовчий етап

Завдання 1.5.1. Ознайомитися з методичними рекомендаціями щодо проведення переддипломної практики, розподілом за базами практики та своїми керівниками практики.

Види діяльності: участь в роботі настановчої конференції.

Форма звітності: оформити в щоденнику практики (Додаток В.). :

- мету та завдання практики;
- записати зміст завдань у робочий план переддипломної практики (Додаток Б.).

Робочий етап

Завдання 1.5.2. Ознайомитися з закладом: виявити загальні відомості про заклад, його структуру, основні напрямки діяльності, про склад фахівців, їх обов'язки, про проблеми даного закладу.

Види діяльності: поглиблено вивчити нормативно-правові документи, які регламентують діяльність закладу та функціональні обов'язки фахівців.

Форма звітності: привести у звіті перелік нормативно-правових документів закладу та перелік тих проблем, які даний заклад вирішує.

Завдання 1.5.3. Познайомитися з психологом та особою (чи групою осіб), з якими має вестися робота.

Види діяльності: у бесіді зі спеціалістами познайомитися з:

- їхніми посадовими обов'язками;
- планом роботи;

Форма звітності: зафіксувати у щоденнику та звіті загальні дані про:

- особливості роботи спеціалістів;
- осіб, з якими вони працюють, їх індивідуальні особливості, проблеми, шляхи їх вирішення.

Завдання 1.5.4. Вивчити та проаналізувати напрями психологічної діяльності в цьому закладі.

Види діяльності: виявити структуру психологічної діяльності в цьому закладі.

Форма звітності: представити у звіті структуру і зміст психологічної діяльності в цьому закладі.

Завдання 1.5.5. Визначити методологічні підходи до проектування власного кваліфікаційного дослідження стосовно розв'язування проблем конкретної особи (або групи осіб).

Види діяльності: Розробити і обґрунтувати комплексну власну програму дослідження.

- Підібрати методики для діагностування проблеми особи (групи осіб).
- Визначити напрямки та види психологічної роботи щодо

- вирішення проблеми особи (чи групи осіб) в цьому закладі.
- Вибрати методики і технології, які необхідні для вирішення проблеми особи (групи осіб), і обґрунтувати свій вибір.
 - Виділити критерії оцінки результативності психологічної допомоги даній особі (чи групі).

Форма звітності: представити у звіті розроблену програму та зафіксувати у щоденнику практики.

Завдання 1.5.6. Скласти календарний план практики.

Форма звітності: привести у щоденнику індивідуальний календарний план та графік роботи у вигляді таблиці та мережевого плану.

Завдання 1.5.7. Зреалізувати розроблену програму психологічного дослідження та оцінити її результативність.

Види діяльності:

1. Провести всі етапи, які передбачені розробленою програмою.
2. Проаналізувати результати свого самостійного психологічного дослідження, проаналізувати та оцінити його.

Форма звітності: зафіксувати у звіті та щоденнику хід роботи щодо реалізації програми психологічного дослідження та його результатів, представити їх аналіз, оцінку та науково-практичні рекомендації за отриманими результатами дослідницької роботи.

Заключний етап

Завдання 1.5.8. Узагальнити отримані на практиці результати.

Форма звітності: завершити написання звіту з практики за установленою формою.

Завдання 1.5.9. Підготувати і провести на заключній конференції тематичний виступ з мультимедійною презентацією результатів, отриманих в ході реалізації завдань переддипломної практики.

Форма звітності: відгук керівника практики і залікова оцінка.

2 ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

2.1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

На всіх етапах проходження переддипломної практики магістранти отримують індивідуальні консультації від своїх наукових керівників, що сприяє належній організації та реалізації завдань практики. По завершенню практики магістранти звітують про виконання її програми. Формою звітності є щоденник практики, підписаний і оцінений безпосередньо керівниками від університету та бази практики, а також письмовий звіт, який включає результати застосованих діагностичних методик із їхньою інтерпретацією,

додатками, а також розробку програми психологічної інтервенції. До звіту додаються щоденник практики та презентація. Ведення щоденника є обов'язковим елементом, у ньому послідовно фіксуються всі етапи практичної роботи, форми контролю та реалізовані завдання. Щоденник додається до підсумкового звіту як підтвердження виконаних робіт.

По завершенню практики здобувачі вищої освіти зобов'язані повернутися до Інституту та здати на випускову кафедру звіт про проходження практики та щоденник практики. Звіт повинен містити інформацію про виконання всіх розділів програми практики, висновки і пропозиції, список використаної літератури та додатки. Оформлення звіту здійснюється відповідно до вимог, визначених програмою практики та методичними вказівками.

Лаборант кафедри реєструє звіт про проходження практики разом із необхідною документацією та передає його на рецензування керівнику практики від Інституту. Керівник перевіряє звіт, робить відповідні відмітки в щоденнику практики та ухвалює рішення щодо допуску звіту до захисту або повертає його на доопрацювання у разі виявлення суттєвих недоліків. Після доопрацювання звіт також допускається до захисту.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри та на звітній конференції з практики.

2.2. ЗМІСТ ЗВІТУ ТА ЙОГО ОФОРМЛЕННЯ

Звіт має містити відомості про виконання здобувачами освітнього ступеня магістр усіх тематичних та індивідуальних завдань програми, висновки і пропозиції, список використаної літератури тощо.

Звіт оформлюється за вимогами, які встановила випускова кафедра.

Текст звіту набирають на комп'ютері. Обсяг текстової частини 35–40 сторінок ф. А4. Текст пишеться з одного боку листа та розміщується з полями: ліве – 25 мм, праве – 10 мм, верхнє – 10 мм та нижнє – 25 мм.

Титульний лист оформляється відповідно з встановленим зразком, наведеним у додатку А.

Нумерація сторінок (звіт починається з титульного листа, але номер на ньому та на змісті не проставляється) здійснюється арабськими цифрами справа в нижньому полі листа. Зміст розташовується на другій сторінці з назвою (заголовком) «зміст» чи «зміст звіт». Напроти кожної назви частини звіту вказують номер сторінки, з якої вона починається. Всі цифрові позначення сторінок повинні бути розміщені в одному рядку (стовпчику). Кожна частина (розділ) звіту починається з нової сторінки. Тексту передуює назва частини (заголовок), написана заголовними літерами. Перед назвою розділів основної частини звіту арабськими цифрами розставляється порядковий номер розділу. При наявності у звіті схем, графіків, діаграм тощо їх варто називати рисунками. Всі рисунки нумеруються послідовно арабськими цифрами. Рисунки розміщуються відразу ж після посилань на них у тексті, супроводжуються назвою рисунка, яка розміщується під рисунком відразу ж після його номера. При використанні в звіті таблиць, в тексті на них робляться по-

силання (наприклад, «...інформація наведена в таблиці 1»), а таблиці повинні мати відповідну нумерацію арабськими цифрами. Слово «таблиця» й її номер пишуться із заголовком таблиці, який розкриває суть її змісту в одному рядку (Таблиця 1 – назва таблиці). Слід розміщувати таблицю на одній сторінці. При перенесенні матеріалу на наступну сторінку в правому куті наступної сторінки слід написати «Продовження таблиці 1». Формули в звіті слід нумерувати арабськими цифрами, взятими в дужки, які розміщуються на полях справа від формули. На цитати слід давати посилання – шляхом зазначення у дужках порядкового номера джерела інформації та номера сторінки, наприклад: [2, с. 20].

Процес проходження переддипломної практики відображається основним документом, ним є **щоденник** практики. Щоденник і звіт оформлюються на місці практики, подаються керівнику практики від підприємства на перевірку та задля одержання відгуку.

Відгук оформлюється у відповідному порядку з підписами, печаткою і датою. Записи в щоденнику ведуть щоденно від свого імені в теперішньому часі, без скорочень, грамотно, пастою одного кольору, в тій послідовності, в якій виконували роботу протягом дня. Записи у щоденнику ведуть українською мовою. У щоденник не слід записувати техніку виконання роботи. Записи про виконані роботи повинні бути стислими, конкретними, з визначенням кількості виконаних операцій. Результатом проходження практики є оформлений належним чином **звіт з переддипломної практики** (Додаток А).

Після закінчення практики здобувач подає науковому керівнику звіт у формі стислого опису виконаних видів діяльності відповідно до визначених завдань, ґрунтовні пропозиції щодо вдосконалення діяльності тощо.. Звіт має відобразити всі завдання кваліфікаційної роботи здобувачів освітнього ступеня «магістр» на місцях проходження практики і може бути структурований наступним чином (у порядку перерахування): титульний аркуш, зміст; вступ; основна частина; індивідуальне завдання; висновки та пропозиції; список використаних джерел; додатки.

Вступ – обґрунтування актуальності і практичної значущості обраної теми кваліфікаційної роботи, особливостей постановки і вирішення завдань стосовно конкретних умов дослідження (2–3 с.).

Наведення, систематизація та аналіз інформації, зібраної в організації – базі практики згідно робочої програми (до 25 с.).

У **робочому плані** необхідно визначити методологічні підходи щодо проектування власного дослідження стосовно розв'язування проблем конкретної особи або групи клієнтів; розробити та обґрунтувати комплексну власну програму психологічного дослідження; здійснити розроблену програму дослідження та оцінити її результативність (до 7 с).

Висновки та пропозиції щодо вдосконалення діяльності установи (організації). Узагальнюючи проведений аналіз досліджуваної проблеми здобувач вищої освіти повинен стисло сформулювати головні висновки, пропозиції і рекомендації щодо підвищення ефективності діяльності

психолога (до 2 с.).

Список використаних джерел (1–2 с.).

У **додатках** рекомендується наводити: статут установи (організації); положення про функціональні підрозділи, посадові інструкції фахівців, нормативно-правові документи, діагностичний інструментарій тощо.

Звіт з практики підписується здобувачем вищої освіти на титульній сторінці із зазначенням дати. Керівник практики ретельно перевіряє звіт з практики, дає загальну оцінку проведеної роботи та вирішує питання про допуск до захисту звіту. Разом зі звітом з практики здобувач вищої освіти здає щоденник практики, оформлений належним чином.

2.3. ЗАХИСТ ЗВІТУ

Захист звіту з практики відбувається на звітній конференції, де здобувачі представляють результати своєї роботи. На звітній конференції магістрант повинен подати письмовий звіт, заповнений щоденник практики та підготувати презентацію, що висвітлює основні досягнення та висновки, отримані під час проходження практики.

Захист звіту здійснюється здобувачем вищої освіти перед комісією, призначеною рішенням випускової кафедри, до складу якої входять завідувач кафедри, гарант освітньо-професійної програми (ОПП) та керівник практики від кафедри. Під час захисту здобувач вищої освіти презентує завдання, мету та основні результати практики з використанням мультимедійного супроводу. Після завершення презентації члени комісії мають можливість поставити запитання щодо проведеної роботи, а також провести обговорення представлених результатів. За результатами захисту звіту виставляється оцінка. Комісія проводить диференційований залік відповідно до графіку освітнього процесу. Атестація здобувачів за результатами практики проводиться протягом перших десяти днів після її закінчення.

2.4. ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИКИ

Загальна оцінка підсумків роботи здобувачів освітнього ступеня "магістр" охоплює сумарне оцінювання якості:

– виконаної роботи під час практики (характеристика керівника практики від бази практики та Інституту) та наповнення й оформлення щоденника і звіту про практику;

– захисту звіту про практику (обґрунтованість, логічність, ясність, переконливість у доповіді) та відповідях на **питання**:

1. Загальні враження від закладу, колективу, психологів, інших спеціалістів та клієнтів (дітей).
2. Які види робіт (виконання практичної частини кваліфікаційної роботи Ви провели?
3. Що особливо вдавалося у роботі?
4. Які труднощі виникали?
5. Чому навчилися на практиці?
6. Ваші пропозиції, побажання та інше.

2.4.1 Критерії оцінювання переддипломної практики

Оцінювання результатів практики проводиться за 100- бальною шкалою Інституту та шкалою ЄКТС, відповідно до "Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти "Кам'янець-Подільський державний інститут".

Рейтингова (підсумкова) оцінка з практики визначається за результатами її проходження, виконання програми практики і оформлення звіту та його захисту роботи відповідно до вагових коефіцієнтів встановлених критеріями оцінювання рівня, виконання і оформлення та захисту звіту. Максимально за проходження і захист звіту з практики здобувач може отримати 100 балів. Здобувач вважається таким, що виконав програму практики та захистив звіт, якщо він набрав 60 і більше балів за шкалою ЄКТС. У разі отримання негативної оцінки "незадовільно" (менше 60 балів) за результатами проходження програми і захисту звіту з практики здобувач зобов'язаний повторно пройти практику в наступному навчальному періоді. Підсумкова оцінка заноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до залікової книжки здобувача вищої освіти, підтверджена підписом голови комісії.

Розподіл вагових коефіцієнтів та запис у академічному журналі проводиться наступним чином:

Рейтингова оцінка за ведення щоденника та звіт з практики 50 %	Рейтингова оцінка за захист практики 50 %	Рейтингова (підсумкова) оцінка за практику	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
-	-	-	-	-

Оцінювання за 100- бальною шкалою Інституту

Оцінка (бали)	Критерії диференціації
90-100	<ul style="list-style-type: none"> – Надання чіткого й логічно структурованого звіту, що відповідає вимогам до його оформлення; – характеристика здобувача вищої освіти від керівника з бази практики – позитивна; – під час захисту здобувач вищої освіти демонструє відмінні знання та розуміння всього програмного матеріалу практики в повному обсязі.
82-89	<ul style="list-style-type: none"> – Наявні несуттєві зауваження щодо змісту та оформлення звіту про практику; – характеристика здобувача вищої освіти від керівника з бази практики – позитивна; – у відповідь на запитання з програми практики здобувач вищої освіти допускає окремі неточності, хоча загалом має тверді знання.
75-81	<ul style="list-style-type: none"> – Виконання програми та завдання переддипломної практики з окремими зауваженнями; – дотримання правил внутрішнього трудового розпорядку бази практики; – оформлення звітної документації з окремими недоліками;

	<ul style="list-style-type: none"> – додаткові матеріали, репрезентовані в неповному обсязі; – позитивні висновки керівників практики.
65-74	<ul style="list-style-type: none"> – Недбале оформлення звіту з відсутністю окремих документів; – переважна більшість питань програми у звіті висвітлена, однак мають місце окремі розрахункові чи логічні помилки, помилки в оформленні; – характеристика здобувача освіти в цілому позитивна; – при відповіді на запитання членів комісії з програми практики здобувач вищої освіти відповідає невпевнено, допускає помилки, не має твердих знань.
60-64	<ul style="list-style-type: none"> – Виконання програми та завдання переддипломної практики з великою кількістю зауважень; – недостатньо повне оформлення звітної документації; – звіт оформлений без додаткових матеріалів; – задовільні висновки керівників практики із зазначенням недоліків.
35-59	<ul style="list-style-type: none"> – У звіті не висвітлено всі розділи програми практики або виявлено, що звіт підготовлений здобувачем вищої освіти не самостійно; – характеристика здобувача вищої освіти стосовно практики і трудової дисципліни – негативна; – незадовільні висновки керівників практики із зазначенням недоліків; – на запитання членів комісії здобувач вищої освіти не дає задовільних відповідей.
1-34	<ul style="list-style-type: none"> – У звіті не висвітлено всі розділи програми практики та виявлено, що звіт підготовлений здобувачем вищої освіти не самостійно; – характеристика здобувача вищої освіти стосовно практики і трудової дисципліни – негативна; – незадовільні висновки керівників практики із зазначенням недоліків; – на запитання членів комісії здобувач вищої освіти не дає жодних відповідей.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів

Оцінка за 100-бальною шкалою Інституту	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	Відмінно	Зараховано
82-89	B (дуже добре)	Добре	
75-81	C (добре)		
65-74	D (задовільно)	Задовільно	
60-64	E (достатньо)		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)	Незадовільно	Не зараховано
1-34	F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)		

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Василенко, О. П. Психологія: методичний посібник для підготовки студентів / О. П. Василенко. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. 150 с.
2. Василенко, О. П., Михайленко, Н. І. Психологія: підручник / О. П. Василенко, Н. І. Михайленко. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2016. 284 с.
3. Галян, І. М. Психодіагностика: навчальний посібник / І. М. Галян. Київ: Академвидав, 2011. 464 с.
4. Гареева, Ф. М. Науково-педагогічна практика: рекомендації до проходження / Ф. М. Гареева. Київ: КПШ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 47 с.
5. Гончарук, Н. М. Практика з психології у системі фахової підготовки студентів вищого навчального закладу: навч.-метод. посібник / Н. М. Гончарук. Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2010. – 227 с.
6. Документація психолога / упорядник Т. Гончаренко. Київ: Ред. загально педагогічних газет, 2003. 120 с.
7. Друзь, О. В. Психодіагностика та психокорекція: практичний посібник / О. В. Друзь. Київ: Міленіум, 2015. 240 с.
8. Коробейнікова, Л. Г. Основи клінічної психології: підручник / Л. Г. Коробейнікова. Київ: Наукова думка, 2018. 278 с.
9. Кондратенко, В. М. Психологічні методи в діагностиці та корекції поведінки / В. М. Кондратенко. Київ: Академвидав, 2018. 320 с.
10. Лапшин, В. І., Попова, С. В. Методика психологічних досліджень: навчальний посібник / В. І. Лапшин, С. В. Попова. Львів: ПП "Новий Світ-2000", 2016. 320 с.
11. Марінушкіна, О. Є., Замазій, Ю. О. Порадник практичного психолога / О. Є. Марінушкіна, Ю. О. Замазій. Харків: Основа, 2007. 240 с.
12. Максименко, С. Д. Загальна психологія: підручник / С. Д. Максименко. – Київ: Центр навчальної літератури, 2015. 512 с.
13. Петрушенко, В. Л. Філософія і методологія науки / В. Л. Петрушенко. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. 184 с.
14. Положення про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів Навчально-реабілітаційного закладу вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут». URL: <https://kpdi.edu.ua/wp-content/uploads/2023/02/Pro-rejtyngovu-systemu-otsinyuvannya-navchalnyh-dosyagnen-zdobuvachiv.pdf>
15. Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти у Навчально-реабілітаційному закладі вищої освіти «Кам'янець-Подільський державний інститут». URL: <https://kpdi.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/Polozhennya-pro-praktychnu-pidgotovku-Vyshha.pdf>
16. Професійна практика здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП "Практична психологія": навч.-метод. посібник /

укл. М. М. Душкевич, О. С. Лісова, В. М. Радчук. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 104 с.

17. Семенов, С. А. Теорія та методологія психотерапевтичної практики / С. А. Семенов. Харків: Основа, 2019. 296 с.

18. Титаренко, Т. М. Психологічна практика: теорія і методика / Т. М. Титаренко. Одеса: Астропринт, 2017. 208 с.

19. Туріщева, Л. В. Настільна книга шкільного психолога: навч.-метод. посіб. для вчителя / Л. Туріщева. Харків: Основа; Тріада+, 2008. 256 с.

20. Хомуленко, О. С. Психологічна реабілітація: теорія та практика / О. С. Хомуленко. Полтава: Полтавський літопис, 2017. 340 с.

21. Цимбалюк, І. М. Психологічне консультування та корекція: навчальний посібник / І. М. Цимбалюк. Київ: ВД «Професіонал», 2005. 656 с.

22. Шаповал, І. В. Психологічна допомога в екстремальних умовах: методичні рекомендації / І. В. Шаповал, Н. В. Чирка, О. П. Василенко та ін.; за ред. І. В. Шаповал. Київ: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, 2015. 176 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Електронна бібліотека Інституту. Доступ до ресурсу:
<https://kpd.edu.ua/biblioteka/>

2. Модульне середовище для навчання. Доступ до ресурсу:
<https://posekmodule.km.ua/>

3. Репозитарій НРЗВО КПДІ. Доступ до ресурсу:
<https://kpdinstitut.sharepoint.com/>

ДОДАТОК А

ЗРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША ЗВІТУ

Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»
Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти
Кафедра соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності
ім. Т. Сосновської

ЗВІТ
з переддипломної практики

_____ (повна назва закладу – бази практики)

Галузь знань 05«Соціальні та поведінкові науки»

(шифр і назва)

Спеціальність – 053 Психологія

(шифр і назва)

Освітньо-професійна програма – «Реабілітаційна психологія»

(вид і назва)

Здобувача _____, група _____

(рік навчання)

(шифр)

(підпис)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник практики від кафедри

Керівник від бази практики

_____ (прізвище, ініціали) (науковий

_____ (прізвище, ініціали)

_____ (ступінь, звання, посада)

_____ (науковий ступінь, звання, посада)

_____ (підпис)

_____ (дата)

_____ (підпис)

_____ (дата)

МП

Кількість балів _____

Оцінка за шкалою:

інституційною _____ / ЄКТС _____

Члени комісії:

_____ (підпис, дата)

_____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

_____ (підпис, дата)

_____ (ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

Хмельницький 202_

ДОДАТОК Б

**ЗБРАЗОК ТИТУЛЬНОГО АРКУША РОБОЧОГО ПЛАНУ
ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ**

**Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»**

Факультет соціо-психологічної діяльності, реабілітації та професійної освіти
Кафедра соціальної роботи, психології та соціокультурної діяльності
ім. Т. Сосновської

«ПОГОДЖЕНО»
Зав. кафедри

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Керівник практики від
установи

(прізвище, ініціали, підпис)
Керівник практики від ЗВО

(прізвище, ініціали, підпис)

(прізвище, ініціали, підпис)

**РОБОЧИЙ ПЛАН
проходження переддипломної практики**

у _____
(назва закладу)

здобувача групи _____

(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Етап	Завдання, які виконуються	Зміст діяльності стосовно виконання завдань	Дата виконання	Очікувані результати	Висновки
1	2	3	4	5	6

Здобувач освітнього ступеня «магістр» _____
(підпис)

Перед проведенням досліджень варто скласти поетапний план дій. Для виконання завдань переддипломної практики розробляється робочий план практики (залежно від етапів підготовки та реалізації).

ДОДАТОК В

ЗРАЗОК ЩОДЕННИКА

**Навчально-реабілітаційний заклад вищої освіти
«Кам'янець-Подільський державний інститут»**

ЩОДЕННИК ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Факультет _____

Кафедра _____

Освітній рівень _____

Галузь знань _____

Спеціальність _____ (назва) курс, група _____

Освітня програма _____

Продовження ДОДАТКУ В

Здобувач вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

Прибув на підприємство, організацію, установу

Печатка підприємства, організації, установи
„_____” _____20____року _____

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Вибув з підприємства, організації, установи

Печатка підприємства, організації, установи
“ _____” _____20____року ____

(підпис) (посада, прізвище та ініціали відповідальної особи)

Продовження ДОДАТКУ В

**Календарний графік проходження
фахової (реабілітаційної) практики**

№ з/п	Назви робіт	Тижні проходження практики								Відмітки про виконання
		1	2	3	4	5	6	7	8	

Керівники практики:
від закладу вищої освіти

(підпис)

(прізвище та ініціали)

від підприємства, організації,
установи

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Продовження ДОДАТКУ В

Відгук і оцінка роботи здобувача вищої освіти на практиці

(назва підприємства, організації, установи)

Керівник практики від підприємства, організації, установи

Печатка _____
(підпис)

_____ (прізвище та ініціали)

«____» 20__ року

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
1. ЗМІСТ ТА ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ ЗДОБУВАЧІВ МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ.....	6
1.1. Зміст переддипломної практики.....	6
1.2. Бази проходження практики.....	9
1.3. Технології та методи навчання	9
1.4. Програма переддипломної практики.....	10
1.5. Завдання, види діяльності та форма звітності на кожному з етапів переддипломної практики.....	12
2. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ ПРАКТИКИ.....	13
2.1. Загальні вимоги.....	13
2.2. Зміст звіту та його оформлення.....	14
2.3. Захист звіту.....	16
2.4. Оцінювання практики.....	16
2.4.1 Критерії оцінювання переддипломної практики.....	17
Рекомендована література	19
Додатки	21